

มารู้จักโรคไข้เลือดออกกันเถอะ!!

“โรคไข้เลือดออก” เป็นโรคติดเชื้อที่เกิดจากยุงเป็นพาหะของโรค โดยเฉพาะประเทศในเขตร้อนชื้น ผู้ป่วยที่ติดเชื้อจะมีอาการไข้ ปวดศีรษะ ปวดกล้ามเนื้อ ปวดข้อ และมีผื่นขึ้นเป็นลักษณะเฉพาะซึ่งคล้ายกับผื่นของโรคหัด

โรคไข้เลือดออกนั้น นอกจากจะเป็นปัญหาสาธารณสุขของประเทศไทยแล้ว ยังเป็นปัญหาสาธารณสุขทั่วโลกอีกด้วย และก่อให้เกิดความกังวลต่อผู้ปกครองเวลาเด็กมีไข้ และมักพบบ่อยในเด็กอายุต่ำกว่า 15 ปี โดยเฉพาะช่วงอายุ 2-8 ปี แต่ก็ไม่ได้หมายความว่าผู้ใหญ่จะไม่มีโอกาสเป็นโรคนี้ได้ โดยเฉพาะประชาชนที่ต้องอาศัยอยู่ในแหล่งที่ชุกชุมไปด้วยยุงลายตัวร้าย จึงมีโอกาสเป็นโรคไข้เลือดออกได้สูงกว่าปกติ

อาการของโรค: อาการที่เป็นลักษณะเฉพาะของโรคไข้เลือดออกคือมีไข้เฉียบพลัน ในเด็กอาจจะมีเพียงอาการไข้และผื่น ในผู้ใหญ่ที่เป็นไข้เลือดออก อาจจะมีไข้สูง ปวดศีรษะ ปวดตามตัว ปวดกระบอกตา ปวดกล้ามเนื้อ หากไม่คิดว่าเป็น โรค ไข้เลือดออก อาจจะทำให้การรักษาล่าช้า

ผู้ป่วยอาจจะเสียชีวิต ทั้งนี้ลักษณะที่สำคัญของ ไข้เลือดออก มีอาการสำคัญ 4 ประการคือ

1. **ไข้สูงลอย:** ไข้ 39-40 มักมีหน้าแดง โดยมากไม่ค่อยมีอาการน้ำมูกไหลหรือไอ เด็กโตอาจมีอาการปวดเมื่อยตามตัว และปวดศีรษะ อาการไข้สูงมักมีระยะ 4-5 วัน

2. **อาการเลือดออก:** เลือดกำเดาไหล เลือดออกตามไรฟัน เลือดออกในกระเพาะ โดยจะมีอาการ อาเจียนเป็นเลือด หรือถ่ายดำ มีจุดเลือดออกตามตัว

3. **ตับโต**

4. **ความผิดปกติของระบบไหลเวียนเลือด หรือช็อก:** มักจะเกิดช่วงไข้จะลด โดยผู้ป่วยจะมีอาการกระสับกระส่ายมือเท้าเย็น รอบปากเขียว อาจมีอาการปวดท้องมาก ก่อนจะมีอาการช็อก ชีพจรเบาเร็ว ความดันต่ำ

***** เมื่อมีอาการดังต่อไปนี้ให้รีบนำส่งโรงพยาบาลทันที!! *****

- เมื่อมีเลือดออกผิดปกติ อาเจียนมาก ปวดท้อง ชิม ไม่ดื่ม น้ำ กระจายน้ำ ตลอดเวลา มีปัสสาวะออกน้อย
- เมื่อความรู้สึกตัวเปลี่ยนแปลง กระสับกระส่าย มือเท้าเย็น ตัวลาย เหงื่อออก โดยเฉพาะในช่วงไข้ลง

การรักษา: โรคไข้เลือดออก ไม่มีการรักษาเฉพาะ การรักษาเป็นเพียงการ ประคับประคองอย่างใกล้ชิดโดยการเฝ้าระวังภาวะช็อก และเลือดออก และการ ให้สารน้ำอย่างเหมาะสมก็จะทำให้อัตราการเสียชีวิตลดลง โดยทั่วไปการดูแล ผู้ป่วยโรค ไข้เลือดออก มีแนวทางการดูแลอย่างใกล้ชิด ดังนี้

1. ให้ยาลดไข้ เช็ดตัวลดไข้ ยาลดไข้ที่ควรใช้คือ พาราเซตามอล ไม่ควรใช้ยาจำพวกแอสไพริน เนื่องจากจะทำให้เกิดเลือดผิดปกติ และระคายกระเพาะอาหาร

2. ให้สารน้ำชดเชย เนื่องจากผู้ป่วยไข้เลือดออก มักมีภาวะขาดน้ำ เนื่องจากไข้สูง เบื่ออาหาร และอาเจียน ในรายที่พอดทานได้ให้ดื่มน้ำเกลือแร่บ่อยๆ ในรายที่ขาดน้ำมาก หรือมีภาวะเลือดออก เช่น อาเจียน หรือถ่ายเป็นเลือด ต้องรับไว้รักษาในโรงพยาบาล เพื่อให้สารน้ำทางเส้นเลือด

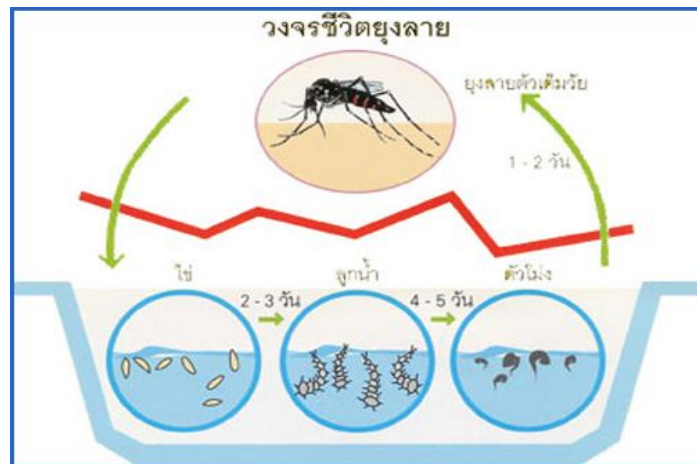
3. ติดตามดูอาการใกล้ขีด ถ้าผู้ป่วยไข้เลือดออกมีอาการปวดท้อง ปัสสาวะน้อยลง กระสับกระส่าย มือเท้าเย็น โดยเฉพาะในช่วงไข้ลด ต้องรีบนำส่งโรงพยาบาลทันที

4. ทรວจนับจำนวนเกล็ดเลือดและความเข้มข้นของเลือดเป็นระยะ เพื่อใช้พิจารณาปริมาณการให้สารน้ำชดเชย

ผู้ป่วยไข้เลือดออก หากมีอาการไข้ลดลง ภายใน 24-48 ชั่วโมง แล้วเริ่มกินอะไรได้ รู้สึกตัวดี ไม่ซึม แสดงว่าอาการพ้นขีดอันตรายแล้ว###

การป้องกัน: ทุกวันนี้ยังไม่มียาที่ใช้รักษา “โรคไข้เลือดออก” โดยเฉพาะ ดังนั้น การป้องกันจึงเป็นวิธีที่ดีที่สุดโดยป้องกันจากการแพร่ของยุงลายคือการ แก้ปัญหาที่สาเหตุ วิธีการในการควบคุมการแพร่ระบาดของยุงลายคือการกำจัด แหล่งเพาะพันธุ์ยุงลาย

การควบคุมด้านสิ่งแวดล้อม (Environmental management) การควบคุม สิ่งแวดล้อมเป็นการเปลี่ยนแปลงสิ่งแวดล้อมเพื่อไม่ยุงมีการขยายพันธุ์ แท็งก์ บ่อ กะละมัง ที่เก็บกักน้ำจะเป็นแหล่งที่ยุงออกไข่และกลายเป็นยุง ต้องมี ฝาปิดและหมั่นตรวจสอบว่ามีลูกน้ำหรือไม่

- ให้ตรวจรอยรั่วของท่อน้ำ แท็งก์น้ำ หรืออุปกรณ์ที่เกี่ยวข้องกับน้ำว่ารั่วหรือไม่ โดยเฉพาะฤดูฝน

- ตรวจสอบแจกัน ถ้วยรองขาโต๊ะ ต้องเปลี่ยนน้ำทุกสัปดาห์สำหรับแจกัน อาจใส่ทรายผสมลงไป ช่วยถ้วยรองขาโต๊ะให้ใส่เกลือเพื่อป้องกันลูกน้ำ
- หมั่นตรวจสอบภาตรองน้ำที่ตู้เย็นหรือเครื่องปรับอากาศเพราะเป็นที่แพร่พันธุ์ของยุง โดยเฉพาะภาตรบายน้ำของเครื่องปรับอากาศซึ่งออกแบบไม่ดี โดยระบายน้ำอยู่เหนือกันแดดหลายเซนติเมตร ทำให้มีน้ำขังซึ่งเป็นแหล่งเพาะพันธุ์ยุง
- ตรวจสอบรอบ ๆ บ้านว่ามีแหล่งน้ำขังหรือไม่ ท่อระบายน้ำบนบนหลังคา มีแอ่งขังน้ำหรือไม่ หากมีต้องจัดการ
- ขวดน้ำ กระจก หรือภาชนะอื่นที่อาจจะเก็บขังน้ำ หากไม่ใช่ให้ใส่ถุงหรือฝังดินเพื่อไม่ให้มีน้ำขัง
- ยางเก่าที่ไม่ใช้ก็เป็นแหล่งขังน้ำได้เช่นกัน
- หากใครมีรั้วไม้ หรือต้นไม้ที่มีรูกลวง ให้นำคอนกรีตเทใส่ปิดรู ต้นไม้ต้องตัดตรงข้อและให้เทคอนกรีตปิดแอ่งน้ำ

การป้องกันส่วนบุคคล

- ใส่เสื้อผ้าที่หนาพอสมควร ควรจะใส่เสื้อแขนยาว และกางเกงขายาว เด็กนักเรียนหญิงก็ควรใส่กางเกง
- การใช้ยาฆ่ายุง เช่น pyrethrum ก้อนสารเคมี
- การใช้กลิ่นกันยุงเช่น ตะไคร้ หรือสารเคมีอื่น ๆ
- นอนในมุ้ง
- การควบคุมยุงโดยทางชีวะ
- เลี้ยงปลาในอ่างที่ปลูกต้นไม้ หรือแหล่งน้ำตามธรรมชาติ
- ใช้แบคทีเรียที่ผลิตสาร toxin ฆ่ายุงได้แก่เชื้อ Bacillus thuringiensis serotype H-14 (Bt.H-14) and Bacillus sphaericus (Bs)
- การใช้เครื่องมือดักจับลูกน้ำซึ่งเคยใช้ได้ผลที่สนามบินของสิงคโปร์ แต่สำหรับกรณีประเทศไทยยังได้ผลไม่ดีเนื่องจากไม่สามารถควบคุมแหล่งน้ำธรรมชาติจึงยังมีการแพร่พันธุ์ของยุง

การใช้สารเคมีในการควบคุม

- ใช้ยาฆ่าลูกน้ำ
วิธีการนี้จะสิ้นเปลืองและไม่เหมาะที่จะใช้อย่างต่อเนื่อง วิธีการนี้จะเหมาะสมสำหรับพื้นที่ที่มีการระบาด และได้มีการสำรวจพบว่ามี ความชุกของยุงมากกว่าปกติ

- ใช้สารลดแรงตึงผิว เช่น ผงซักฟอก สบู่ แชมพู น้ำยาล้างจาน ฉีดพ่นกำจัดยุง เพราะสารดังกล่าวจะไปทำลายระบบการหายใจของแมลง ทำให้แมลงตายได้
- ใช้ "ทรายอะเบท" กำจัดยุงลาย โดยให้นำทรายอะเบท 1 กรัม ใส่ในภาชนะที่มีน้ำขัง (อัตราส่วน 1 กรัมต่อน้ำ 10 ลิตร หรือ 20 กรัม) จะป้องกันไม่ให้เกิดลูกน้ำได้นานประมาณ 1-2 เดือนเลยทีเดียว ซึ่งหลังจากใช้เสร็จแล้วต้องเก็บในภาชนะบรรจุที่ปิดมิดชิด รวมทั้งเก็บในที่เย็น แห้ง และมีการระบายอากาศอย่างเพียงพอ
- การใช้สารเคมีพ่นตามบ้านเพื่อฆ่ายุง วิธีการนี้ใช้ในประเศเอเชียหลายประเทศมามากกว่า 20 ปีแต่จากสถิติของการระบาดไม่ได้ลดลงเลย การพ่นหมอกควันเป็นรูปธรรมที่มองเห็นว่ารัฐบาลได้ทำอะไรเกี่ยวกับการระบาด แต่การพ่นหมอกควันไม่ได้ลดจำนวนประชากรของยุง ข้อเสียคือทำให้คนละเลยความปลอดภัย การพ่นหมอกควันจะมีประโยชน์ในกรณีที่มีการระบาดของโรคไข้เลือดออก

สำหรับในประเทศไทย ศูนย์ควบคุมโรคไข้เลือดออก กองควบคุมโรคสำนักอนามัย แนะนำแนวทางในการป้องกันโรคไข้เลือดออกโดยเน้นการกำจัดแหล่งเพาะพันธุ์ลูกน้ำยุงลาย และการป้องกันไม่ให้ยุงลายกัด ซึ่งเป็นไปตามคำแนะนำขององค์การอนามัยโลก

ขอบคุณข้อมูลจาก: <http://www.siamhealth.net>,
<http://health.kapook.com/view2522.html>, <http://th.wikipedia.org/wiki>

เรียบเรียงข้อมูลโดย: นางสาวศศิรดา แสงลับ

ผู้ช่วยเจ้าหน้าที่บันทึกข้อมูล องค์การบริหารส่วนตำบลนาคู

